

درباره مقابله با شیوع ویروس کرونا (۵۲)

بیماری کرونا و ملاحظات برگزاری کنکور سراسری سال ۱۳۹۹

مقدمه

بلا تکلیفی در خصوص برگزاری یا عدم برگزاری کنکور سراسری با توجه به شرایط پیش رو موجب نگرانی و اضطراب داوطلبان و خانواده‌های ایشان و نابسامانی در نظام برنامه‌ریزی دانشگاه‌ها شده است. در این وضعیت چهار امکان وجود دارد که مورد بررسی قرار می‌گیرد: ۱. برگزاری کنکور در موعد مقرر (پایان مردادماه)، ۲. تعویق و تأخیر یک‌ماهه کنکور، ۳. عدم برگزاری کنکور و جایگزینی سوابق تحصیلی، ۴. تعویق یک‌ساله برگزاری کنکور. در ادامه این امکان‌ها مورد بررسی کارشناسی قرار می‌گیرد.

۱. تعویق برگزاری کنکور سراسری تا آخر شهریورماه یا پاییز ۱۳۹۹

تأخیر یک‌ماهه در برگزاری کنکور با چند مسئله مواجه است:

الف) هیچ تضمینی برای بهتر شدن وضعیت فراگیری بیماری در بازه زمانی پیش رو وجود ندارد، کما اینکه سرد شدن هوا در بخش‌هایی از کشور و احتمال اوج گرفتن بیماری کرونا در کنار همه‌گیری احتمالی آنفلوآنزای فصلی شرایط را بدتر از مردادماه خواهد کرد.^۱

ب) تغییر چندباره تاریخ آزمون و احتمال لغو شدن آن در شهریورماه با توجه به وخامت اوضاع به لحاظ روحی و روانی بخش زیادی از داوطلبان و خانواده ایشان را آزار خواهد داد.

ج) عملاً امکان برگزاری یک ترم تحصیلی از بین رفته و نظام برنامه‌ریزی دانشگاه‌ها مختل خواهد شد.

د) برگزاری آزمون در انتهای شهریورماه موجب می‌شود عملاً برخی از حوزه‌های آزمون از جمله مدارس و دانشگاه‌ها حذف شوند و این باعث کاهش تعداد حوزه‌های برگزاری کنکور و افزایش تراکم حضور داوطلبان می‌شود.

۲. استفاده از سوابق تحصیلی برای پذیرش دانشجو و عدم برگزاری کنکور

سنجش براساس سوابق تحصیلی اشکالات و موانعی دارد؛

الف) بخشی از داوطلبان کنکور که قبل از سال ۱۳۸۴ مدرک دیپلم خود را گرفته‌اند فاقد سوابق تحصیلی هستند.

ب) بخش زیادی از سوابق تحصیلی دانش‌آموزان نزدیک به هم و یکسان بوده و امکان گزینش از میان داوطلبان وجود ندارد. در حال حاضر ۶۴ هزار نفر از داوطلبان معدل بالای ۱۹ دارند؛ معدل حدود ۲۵ هزار نفر از آنان نزدیک به ۲۰ است، تعداد ۳۵ هزار نفر از آنها در رشته تجربی است در حالی که تعداد ظرفیت‌های سه رشته پُرطرفدار پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی کمتر از ۱۰ هزار نفر است. لذا، امکان سنجش و پذیرش داوطلبان برای رشته محل‌های پُرطرفدار وجود نخواهد داشت.

۱. «با وجود احتمال سخت بودن شرایط فصل پاییز پس یا نباید کنکور سراسری را برگزار کنیم و یا به تعویق انداختن آن به امید روزهای بهتر، کار درستی نیست» وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ۱۲ مردادماه ۱۳۹۹.

ج) گروه ثبت نامی در کنکور با عنوان مدرک تحصیلی دیپلم ناهمخوان است؛ برای نمونه دیپلم‌های فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش در گروه نظری (تجربی، ریاضی و انسانی، هنر و زبان) یا داوطلب دیپلم ریاضی در کنکور تجربی شرکت می‌کنند.

د) به نظر می‌رسد که انتخاب براساس سوابق تحصیلی نوعی اجحاف درباره دانش‌آموزان مدارس دولتی و مناطق محروم و روستایی است؛ قرائن و شواهد حاکی از این است که با توجه به شرایط حاکم بر نظام نمره‌دهی در مدارس غیرانتفاعی اعمال سوابق تحصیلی به شیوه کنونی به نفع دانش‌آموزان این مدارس خواهد بود.

ه) در حال حاضر سوابق تحصیلی برای همه داوطلبان مطابق با آن چیزی که در قانون تعریف شده است، وجود ندارد. در کنار همه این مطالب تأثیر قطعی و تام سوابق تحصیلی هیچ‌گاه به داوطلبان اعلام نشده بود تا همه داوطلبان مبتنی بر آن عمل کنند.

۳. تعویق یک‌ساله کنکور و تجمیع داوطلبان آزمون سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

عدم برگزاری کنکور در سال جاری خود باعث زایش مسائل دیگری می‌شود:

الف) موجب افزایش تعداد داوطلبان کنکور به میزان حدود دو برابر شده و تمام تلاش‌ها و دستاوردهای صورت گرفته در چند دهه گذشته برای کاهش تراکم داوطلبان کنکور را از میان خواهد برد.

ب) با افزایش فشار رقابت و کاهش امکان قبولی که ناشی از رشد تعداد داوطلبان خواهد بود، موجب افزایش فشارهای روحی و روانی به داوطلبان و خانواده‌ها خواهد شد.

ج) نظام برنامه‌ریزی دانشگاه‌ها مختل شده و عملاً بخش قابل توجهی از منابع دانشگاه‌ها در طول سال آینده تحصیلی معطل خواهند ماند.

د) امکان جبران فرصت ازدست‌رفته و حقوق تضییع شده داوطلبان (که در سال ۱۳۹۹ نتوانسته‌اند وارد دانشگاه شوند) از طریق افزایش ظرفیت دانشگاه‌ها و خوابگاه‌ها وجود نخواهد داشت.

ه) دشواری رقابت برای داوطلبان ورود به دانشگاه ضمن اینکه باعث چالش‌هایی برای نظام خانوادگی و نظام آموزشی می‌شود، موجب تقویت مافیای کنکور و تقویت بازار آنها نیز می‌شود.

و) بخش زیادی از داوطلبان با مسائلی از جمله تعهد نظام وظیفه روبه‌رو می‌شوند و با توجه به عدم امکان معافیت موقت یک‌ساله برای همه مشمولان نظام وظیفه، ضمن اخلال در برنامه زندگی ایشان موجبات نارضایتی اجتماعی ایجاد می‌شود.

در پایان اینکه برگزاری کنکور یک حق برای داوطلبان است و تضییع حقوق حتی یک فرد نیز سبب ایجاد مسئولیت می‌شود، حتی اگر تعداد داوطلبان متقاضی لغو کنکور در اکثریت باشد این نباید موجب تضییع حقوق دیگر داوطلبان شود و در مقابل برگزاری ایمن، سالم و با رعایت ملاحظات بهداشتی و وظیفه دولت است. قابل توجه آنکه شرکت یا عدم شرکت در آزمون، داوطلبانه است و برای ورود به دانشگاه‌ها شرکت در آزمون کنکور اجباری نیست، این امکان وجود دارد که داوطلبان رشته محل‌های بدون آزمون مدنظر خود را انتخاب نموده و وارد دانشگاه شوند.

۴. برگزاری کنکور در زمان تعیین شده (انتهای مردادماه)

با توجه به اشکالات مطروحه درخصوص سه امکان نخست، به نظر می‌رسد، در صورتی که از نظر ستاد ملی کرونا شرایط بیماری در کشور در پایان زمان تعیین شده نسبت به سایر زمان‌های پیشنهادی مناسب‌تر باشد. مبتنی بر نظر ستاد ملی کرونا، برگزاری آزمون کنکور مشروط به رعایت تمامی نکات بهداشتی و پروتکل‌های مراقبتی و نیز تأمین امنیت و سلامت آزمون و اجرای ملاحظات و الزامات پیشنهادی ذیل طبق برنامه زمان‌بندی از پیش تعیین شده مورد تأیید است:

۱. افزایش حوزه‌های امتحانی با تأکید و تمرکز بر ظرفیت‌های مدارس آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها و سالن‌های ورزشی جهت کاهش تراکم داوطلبان در اولویت اقدامات قرار گیرند.
۲. برگزاری آزمون تنها در حوزه‌هایی ممکن باشد که شرایط بهداشتی و رعایت فاصله‌گذاری هوشمند آن از قبل توسط کارشناسان بهداشت تأیید شده باشد.
۳. جهت جلوگیری از هرگونه سوءاستفاده احتمالی و برای برگزاری آزمون سالم و ایمن از ظرفیت‌های نظارتی وزارت کشور و شورای نگهبان و نیروی انتظامی در سراسر کشور به‌عنوان ناظران برگزاری کنکور و ضابطان برقراری نظم استفاده شود.
۴. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان و پارک‌های علم و فناوری نسبت به تأمین اقلام بهداشتی و مراقبتی همه داوطلبان اقدام کند.
۵. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نسبت به قطع شبکه اینترنت در تمامی حوزه‌های امتحانی اقدام کند.
۶. سازمان سنجش آموزش کشور از یک هفته قبل از برگزاری آزمون از طریق صداوسیما نکات بهداشتی و مراقبتی برای روز آزمون را به داوطلبان آموزش دهند.
۷. عدم تغییر زمان برگزاری کنکور توسط سازمان سنجش آموزش کشور به‌صورت رسمی اعلام شود.
۸. امکان تغییر محل آزمون برای همه داوطلبان تا زمان توزیع کارت ورود به جلسه فراهم شود.
۹. برگزاری آزمون به تفکیک دروس عمومی و دروس اختصاصی جهت کاهش زمان حضور داوطلب در محل آزمون می‌تواند مفید باشد، لکن حضور دومرتبه داوطلبان خود مسئله دیگری است.
۱۰. از تجمع داوطلبان و اولیای آنان در پشت درب‌های مکان برگزاری آزمون جداً جلوگیری شود. این مورد همکاری نیروهای امنیتی و پلیس را می‌طلبد.

